

Índex

Descobrint <i>L'escalfor de l'hivern</i>	11
Viure en blanc i negre	39
Caminar en filera	57
La traïció de glaç.....	79
Són com nosaltres.....	111
Russ de 2073	135
Kose seg	165
La carretera de mitjanit.....	195
De dones i gegants	221
Runes de Skarven	265
Dorthe Lauritzdotter	279
El mite de la dona lloba al nord d'Escandinàvia: masclisme en el folklore nòrdic.....	323
Hva heter du?.....	361
Privat vei.....	375
<i>Agraïments</i>	387

Descobrint *L'escalfor de l'hivern*

La trucada de la Giulia no m'agafa pas per sorpresa i, de fet, com abans me la tregui del damunt, millor.

— Giulia, com estàs? Ara feia molt que no parlàvem.

Només veure-la entrar tingué clar que ella era la clau d'aquell futur relat. Fou una bufetada d'espontaneïtat a tots els personatges d'aquella petita cafeteria sobrant de supèrbia i mancada de qualitat. La Giulia vestia de la mateixa manera que parlava. D'entrada semblava una noia simple, fins i tot vulgar; aquell to aspre de frases curtes i l'anorac vermell de marca Quechua en deien molt d'ella. Assegudes en el petit cafè, aquelles aspirants a models, tenyides totes amb el mateix tint ros número 11 de L'Oréal, la miraven amb superioritat; ella, però, no s'arronsà. Sota un gorro de llana —feia fred aquell matí— s'escapaven uns flocs rinxolats de cabell castany, mentre unes ulleres de pasta emmarcaven una cara amb personalitat, amb un contorn d'ulls ben marcat i una piga damunt el llavi.

Tampoc va trigar a anar al gra.

— La veritat és que em va sorprendre molt el teu correu electrònic. Així que espero una resposta a l'altura de tant de misteri.

- Crec que et decebré. Tot el misteri és el que ja vas llegir en el correu.
- Vinga, Jaume, no et facis de pregar. Aquests catalans sempre feu igual.

Recordo bé aquell moment. La Giulia va fer una rialla que amagava una història, i també recordo que em tocà el braç. *Et dono només una oportunitat*, expressaven els seus ulls foscos, mediterranis. Aquell detall la descrivia perfectament; per això ara no em ve gaire de gust la seva trucada. Em llançarà la cavalleria per sobre i acabaré discutint per telèfon per un malentès que, la veritat, m'importa ben poc.

Aquella cafeteria fou l'inici de tot plegat.

- L'autor del relat em va respondre un correu breu, sense dir res concret. Vaig seguir insistent, però res —li responc abans de fer un xarrup al cafè.
- Tampoc a les xarxes socials? Avui en dia... què estrany, oi? —la Giulia mostra una ganyota.
- Què va! Així doncs, no he tingut més remei que venir a Tromsø.
- Ui, sí, pobret en Jaume, que ha vingut de viatge de feina a Tromsø.
- Tu ho has dit, vinc per feina.
- Veus? Això és el que no m'encaixa. Tan important era aquell relat? No sé, entre no rebre resposta i

agafar dos avions hi hauria d'haver un terme mitjà.

- El relat era el de menys. Estava bé, però es notava que era d'un certamen per a principiants. La clau de tot plegat és que va encendre una idea per a un reportatge que a la revista on treballa li va interessar.
- Entenc —seguia sense estar convençuda—. Però com es titulava aquest relat tant important?
- *L'escalfor de l'hivern*.
- Cert, m'ho havies dit. Un títol una mica pretensions, no trobes?
- Típic de concurs literari, és el de menys. L'autor, en certa manera, explicava que no tot és perfecte en els països escandinaus. Es transmetia la idea que, si es rascava la superfície, afloraven defectes; no tot és tan bonic com sembla.
- I tant de relat i tanta tabarra per saber això? Ja t'ho dic jo. Aquí hi ha moltes coses que no funcionen, malgrat que els països nòrdics es creguin el model a seguir.
- Precisament per això la revista m'ha enviat a Tromsø. Vull descobrir de primera mà què s'amaga sota aquesta capa daurada.

En aquell moment ja vaig saber que l'havia atrapada; el cos de la Giulia s'havia relaxat i prestava veritable atenció. Semblava que la noia havia trobat algú amb qui expressar el seu descontentament sense necessitat de

justificar-se.

- D'acord, Jaume, ho he entès —la Giulia es distreu amb el seu cafè abans de continuar.
- El reportatge el vull centrar, si és el que et preguntes —ella afirma amb el cap—, en el sistema sanitari.
- Ah, sí? Té sentit que hakis contactat amb una metgessa estrangera, doncs. Com a curiositat, què creus que descobriràs fent de periodista d'investigació?
- No vull caure en cap biaix confirmatori, així que no m'he creat una idea preconcebuda; encara que imagino que, per aconseguir els mateixos resultats, els del sud treballen com mules i aquí teniu un pressupost desproporcionat.
- Interessant.
- Interessant? He encertat, potser?
- Ja ho descobriràs, és la teva feina, oi? I per què jo? També treballen catalanes a l'hospital; no era més fàcil contactar-les?
- Doncs perquè, a *L'escalfor de l'hivern*, la protagonista és una metgessa anomenada Giulia.

Immediatament es tirà enrere, sorpresa i espantada; amb aquella petita mentida la vaig caçar. Això sí, en buscar un nom per a la protagonista femenina del relat, vaig pensar que el seu era adequat i la mentida va acabar sent veritat.

En aquella cafeteria ella encara no sabia de què tractava el relat; perquè, de fet, el relat encara no existia. Això ho acaba de descobrir ara, aquest mateix matí, en llegir el diari; per això telefona. Uns dies abans d'arribar a Tromsø, simplement vaig cercar al directori de l'hospital tot el personal sanitari amb nom "mediterrani". La Giulia, a diferència de les altres, tenia foto al perfil i una petita biografia ben adornada. Semblava una persona prou orgullosa i segura de si mateixa com per no rebutjar l'oportunitat de parlar amb un suposat periodista.

En aquella primera trobada, no em va resultar difícil dirigir la conversa cap a la seva feina. Vaig preguntar-li com eren els noruecs en relació amb els pacients, i si havia tingut algun pacient que recordés amb afecte. Amb un segon cappuccino, i prestant-li l'atenció que tant anhelava, la Giulia va començar a xerrar.

Després de fer el cafè vaig tornar directe a l'hotel, sense entretenir-me. L'experiència de la Giulia com a metgessa era clau per al relat i les històries d'alguns dels pacients em servien d'inspiració. Tenia el pressentiment que la clau del relat romania allí. La unió entre el nord i el sud, el contacte entre Escandinàvia i el Mediterrani en un context bàsic per a la societat com la cura dels malalts. Així que em vaig posar a escriure.

El vespre que conegué en Kjell, la Giulia portava un

mal dia. Una companya de baixa, unes urgències massa concorregudes i unes anàlisis que no arribaven. Aquells eren massa entrebancs per poder atendre els pacients com li hauria agradat. No era una situació normal a l'hospital de Tromsø i allò l'estressava, però a la vegada la feia sentir culpable. Sentia que no lluitava prou pels seus pacients. Per fi tocaren les nou i la majoria de problemes es van solucionar; i els que no, almenys fins a l'endemà, deixaren ja de ser problemes.

La Giulia recordà un home entranyable, en Kjell, a l'habitació tres-cents vint; havia estat sol tot el dia i li sabia greu. Decidí fer-li una visita; ella tampoc volia sopar sola després d'una llarga jornada. La seva habitació, seguint les recents investigacions sociològiques, combinava el blau pastel de les parets amb elements decoratius color terracota. L'última tecnologia multimèdia es maridava amb mobles de disseny pur de línies rectes. Un àloe vera era la cirereta del pastís. Aquella habitació estava a la nova ala de l'hospital. El municipi no feia més que ampliar les instal·lacions, però segons el parer de la Giulia la ineficiència del sistema de salut s'explicava per la manca de personal, no per falta d'equips i habitacions.

En Kjell agraí de tot cor aquell gest inesperat de la jove metgessa. Li explicà com era la granja familiar, haver d'abandonar els seus per arribar a la ciutat, com va conèixer la seva muller, la llarga malaltia i la duresa de la viduitat. La Giulia l'escoltava atentament; fou com retrobar-se amb el seu avi i les seves anècdotes sobre la fàbrica d'automòbils als afores de Milà. Aquella mateixa nit la Giulia consultà l'historial

mèdic d'en Kjell i descobrí que un càncer el devorava per dins. Havia fet metàstasi per tot el cos i només es podia esperar. Per a la Giulia aquella fou una notícia trista, el darrer que hauria volgut llegir, però també era part de la seva rutina, de la seva feina; hi estava avesada.

Sempre que feia el torn de tarda, abans de marxar, la Giulia sopava amb en Kjell. Amb el pas de les visites ell s'atreví a preguntar-li sobre la seva Itàlia natal, la seva família i què li semblava el nord. Ella li explicà les lluites laborals, el desencís amb la seva terra i la seva gent, i l'enyorança del seu avi. Un vespre en Kjell li contà sobre Grønnegata i els seus veïns i veïnes.

Aquella darrera frase no encaixava amb la resta, però m'agradava; així que la vaig marcar en groc: estava segur que descobriria com continuar el relat. Des de la finestra de l'habitació de l'hotel veia aquell carrer, Grønnegata; va ser, doncs, una elecció circumstancial. A més, havia d'incloure un cert element que enganxés el lector, que voldria saber quin misteri amagaven aquells veïns i veïnes. Sense saber com continuar, vaig sortir a passejar. L'aire fresc acostuma a portar bones idees i, com que també tenia gana, volia buscar algun restaurant.

Tromsø, a finals de novembre, em va semblar una ciutat malalta. Un mantell de núvols grisos ofegava una ciutat petita que donava la impressió d'haver viscut temps millors. Moltes botigues de records estaven tancades i